

CITYMARKET

Kesko Oy:n omistamalle ruutukaavan kortteliin numero 47 valmistui vuonna 1980 Joensuun ensimmäinen Citymarket-tavaratalo. Noin kahden kerroskorkuisen rakennusmassan suunnitteli helsinkiläinen Arkkitehtitoimisto Reijo Ailus. Korttelin uudisrakennusosassa ei sijainnut kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuskohteita, joten tavaratalon rakentaminen ei aiheuttanut rakennussuojelullisia kiistoja.

Citymarketin pääsisäänkäyntiä Suvantokadun ja Kauppakadun risteyksessä vuonna 2009.

Kuva Pekka Piiparinen

Kaavahanke oli ensimmäinen merkittävä kohde sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto hylkäsi kaavoituksen laatiman keskustan kehittämissuunnitelman vuodelta 1978. Valtuusto oli ponnessaan tehnyt kaavoitukselle ohjeeksi, ettei keskustaa kehitäisi kokonaisuutena vaan pienissä osissa ja tarpeen mukaan. Valtuuston päätös vaikutti omalta osaltaan siihen, että Citymarketin rakennuksen kaavoittamisessa ei kyetty ottamaan huomioon tarpeeksi syvällisesti kaupunkikuvallisia seikkoja, vaan lopputulos oli kaikin puolin kaupunkikuvaa köyhdyttävä tapaus. Kaavoitusohjeissa julkisivumateriaaleiksi määrättiin pääasiassa kiviaineiset materiaalit kuitenkin sillä rajauksella, että valetun betoniseinän osuus sai olla korkeintaan 30 % julkisivuista. Lopulta rakennuksesta tuli keltatiilinen kokonaisuus. Vielä tuolloin kaavoitus halusi estää halvalla valmistettavien ja nopeasti rakennuspaikalla pystytettävien betoniseinien ilmaantumisen keskustan kaupunkikuvaan.

Kaupunkikuvallisesti Citymarketin rakennus ei ole sopusoinnussa yhdenkään naapurirakennuksen kanssa. Kuvassa näkymää Kauppakadulle. Kuva: Pekka Piiparinen

1990-luvun alussa Kesko halusi laajentaa Citymarketin rakennusmassaa pysäköintilaitoksella. Kaavoitusosasto ei kuitenkaan halunnut kaupunkikuvallisista syistä pelkkää pysäköintitaloa, vaan siinä tuli olla myös liiketiloja. Kaavoitus tekikin oman luonnoksen, jossa Malmikadun varteen oli sijoitettu liiketalo, ja sen taakse varsinainen pysäköintirakennus. Lama sotki suunnitelmat ja toteutukset, ja vasta 2000-luvun alussa Citymarketin yhteyteen rakennettiin pysäköintilaitos. Siihen ei kuitenkaan sijoitettu aikoinaan kaavoituksen haluamia lisäliiketiloja kadun varteen. Rakennuksen laajennusosan suunnitteli helsinkiläinen arkkitehti Nils-Erik Öhrenberg. Citymarketin rakennus ei ole saanut asiantuntijoilta kiitosta ulkoisesta olemuksestaan eikä sopivuudesta kaupunkikuvaan. Vuonna 1997 valmistunut ”Joensuun keskustan kehittäminen”-suunnitelma luonnehti Citymarketin julkisivuja seuraavasti: ”Ilman toimintaa julkisivusta tulee helposti passiivinen ja katutilasta kuollut.” Samainen suunnitelma julkaisi myös kaupunkilaisten mielipiteet kaupungin rumimmista rakennuksista. Citymarketin rakennus sijoittui kilvassa sijalle seitsemän. Vuonna 2007 kaavoitusosasto laati ehdotuksensa kauppakeskuksen julkisivujen parantamiseksi.

Vaikka Citymarketin rakennuksella on selvät kaupunkikuvalliset puutteensa, sen olemassaolo keskustan elävyyden kannalta on tärkeä. Se sijaitsee kävelykadun eteläpäässä, kun taas kadun pohjoispäässä sijaitsee useampikin kauppakeskus. Näin kauppakeskukset ja kävelykatu muodostavat tiiviin yhteyden, jotka ovat omalta osaltaan yhdistäneet vielä 1990-luvulla kauppatorin etelä- ja pohjoispuolelle jakautunutta keskustarakennetta.

Pekka Piiparinen 10.2.2010

Suvantokatua keväällä 2009. Citymarket-rakennuksen vieressä näkyy nk. Wanha kulma -nimistä rakennusta, joka on valmistunut vuonna 1860. Kuva: Pekka Piiparinen

LÄHTEET:

- Asemakaavan muutoksen selostus 17.10.2007. III kaupunginosan, kortteli 47
- Rakennuksen piirustukset. Joensuun kaupungin rakennusvalvonta. MF
- Sanomalehti Karjalainen 25.10.1990. Artikkeliksi ”Paikoitustalo tarpeen jo ennen virastotaloa”. Joensuun kaupunginkirjasto. MF
- Sanomalehti Karjalainen 4.10.2000. Artikkeliksi ”Pohjoiskarjalainen arkkitehtuuri näkyy uusissa marketeissa”. Joensuun kaupunginkirjasto. MF
- Joensuun keskustan kehittäminen 1997, s. 9
- Haastattelut: kaupunginarkkitehti Juha-Pekka Vartiainen (27.8.2009), entinen kaupunginarkkitehti Mauno Tuomisto (9.11.2009), entinen yleiskaava-arkkitehti Veli Kangaspuro (10.11.2009) ja entinen Pohjois-Karjalan museon rakennustutkija Outi Suoranta (20.8.2009)